

bama v Gradcu in Gorici že 28. februarja t. l. poslal, ob enem pa tudi domačim podružnicam poslal več odtisov za razdeljenje med vinorejce, kakor:

v Novomesto . . .	100 odtisov,
v Metliko . . .	100 „
v Krško . . .	80 „
v Mirno . . .	30 „
v Trebnje . . .	20 „
v Boštanj . . .	20 „
v Rateče . . .	15 „
v Vipavo . . .	100 „
v Bistrice . . .	20 „
v Senožeče . . .	5 „

Sl. c. kr. ministerstvo kmetijstva je z dopisom od 22. februarja t. l. št. 13418/1706 več iztisov g. Trientelnovega spisa z naslovom „Die Waldstreu“ (gozdna stelja) poslalo za razdelitev med naše gospodarje.

Centralni odbor, kateri v tem nemškem natisnjem spisu nahaja mnogo podučnega in koristnega, je sl. c. k. ministerstvo prosil 100 gold. subvencije za slovensko izdajo te knjižice, katera se mu je tudi dobrotnoodelila. Gospod vitez Gutmannsthal je prevzel spisovanje slovenske knjige po Trientelnovem nemškem spisu.

Ker se je nekaterokrat zgodilo, da so se iz subvencije nakupljena plemenska goveda proti zaveznemu pismu brez poprejšnjega dovoljenja subvencijskega odbora pred dvema minulimi leti dalje prodajala, je centralni odbor sklenil, vpeljati ostro pazenje nad takimi živalimi. Toraj se je obrnil do kmetijskih družeb v Lincu, v Gradcu in v Gorici za poročilo, kakošne naredbe varnosti imajo te družbe v tem oziru. Temu vprašanju so vse tri družbe radovoljno odgovorile.

Podružnica Metliška je s poročilom od 18. marca t. l. naznanila pomanjkljivosti pri zapiranju mej zoper zanešenje živinske kuge ter razodela svoje mnenje za odstranjenje teh pomanjkljivosti; toraj prosi družbo, naj se poganja pri državnem svetovalstvu za razglášenje nove postave za živinsko kugo ali pa za preiskanje dosedanje postave. Centralni odbor je ta spis natanko pretresel in sklenil, posnetek tega poročila poslati sl. c. kr. ministerstvu notranjih zadev, da ga blagovoljno pregleda in kot tvarino za novo državno postavo za odvrnjenje in vničenje goveje kuge.

Sl. deželna odbora Levovski in Zgornje-avstrijski v Lincu sta se obrnila do centralnega odbora za poročilo o učnem načrtu, o znotranji napravi, o visokosti vzdrževalnih stroškov, potem o fondih, iz katerih se tukajšnja kovaška šola vzdržuje. Obema željama je odbor radovoljno vstregel.

Z dopisom od 1. januarja t. l. št. 1214/1660 je sl. c. k. ministerstvo kmetijstva družbo povabilo, svoje mnenje izreči, ali bi ne bilo svetovati, naj bi se prepoved z ozirom na vvažanje vinskih trt iz ptujih dežel razširila na vvažanje sadnega drevja, da bi se trtna uš ne zanesla v deželo, ker namreč skušnja uči, da se ta preškodljivi mrčes nahaja tudi na korenini sadnih dreves. Centralni odbor je s poročilom 14. januarja t. l. št. 42 nasvetoval razširjenje te postave tudi na drevesa, ker je jako potrebna, k temu pa še opomnil, da naj ima ta zapoved z ozirom na trte kakor tudi z ozirom na drevesa popolno veljavo ne le za ptuje dežele, temuč tudi za one domače dežele, kjer se ta trtni sesavec zapazi.

Gospod Mihael Pregel, centralni odbornik in družbeni blagajnik, kateri je blagajniška opravila s hvalevredno natančnostjo čez 30 let opravljal, je koncem oktobra 1873 centralnemu odboru naznanil, da blagajniških in računskih opravil ne more več oskrbovati, in ga toraj prosil, naj ga oprostí službe. Centralni odbor si ni mogel kaj, kakor to popolnoma opravičeno željo

izpolniti, toraj gosp. Pregel-ju za velikoletni trud v imenu družbe naznanil toplo zahvalo, blagajniška in računska opravila pa začasno izročil adjunktú družbenega tajnika Andreju Brusu, kateri je tudi ta opravila sprejel, dokler se ne izvoli ud centralnega odbora za blagajnika. Gosp. Brus je spisal račun za leto 1873 in proračun za leto 1874 ter ga predložil centralnemu odboru.

Da se družbeni denarji, očitne in privatne obligacije, drugi spisi in tudi subvencijski denarji, kateri obstojé iz velicih zneskov, in ravno tako tudi različni časopisi, računске knjige in spričevala morejo varno shranjevati, je centralni odbor kupil proti ognju in vlomljenju zavarovano Wertheimsko blagajnico, in to tem bolj, ker je družbeni blagajnik dotično odgovornost ali garancijo za prihodnost določno odpovedal.

Ta blagajnica je veljala z voznino in s postavljanjem 259 gold. 70 kr. in je zdaj v družbeni pisarni, kjer zdaj blagajniška opravila začasno oskrbuje tajnikov adjunkt gosp. Brus.

Njih ekscelenca gosp. minister kmetijstva je o priliki, ko je potrdil sprejem družbenih „Naznanil“ za l. 1871, izrekel zahvalo s pristavkom, da je to knjigo, katera slavno priča delavnost naše družbe, ukazal pridružiti bukvarnici ministerstva za kmetijstvo.

O 25letnici je centralni odbor Njih c. kr. apostoljskemu Veličanstvu v imenu kmetijske družbe voščil srečo in naznanil vdanost po adresi, katero je poslal Njih ekscelenciji gosp. ministru kmetijstva pl. Chlumezky-ju s prošnjo, naj jo izročí Nj. Veličanstvu.

Vsled dopisa 3. decembra 1873 je gospod minister to prošnjo radovoljno spolnil.

Naznanilo kmetovalcem.

Kmetijska družba Kranjska je nakupila iz državne podpore več ročnih mlatilnic in jih bo po zeló znižani ceni prodajala; občine in podružnice kmetijske družbe imajo pri nakupovanju prednost pred drugimi. Prodajale se bodo po ponudbah (ofertih) in sicer:

1. Vsak, kdor želi kupiti ročno mlatilnico, mora ponuditi za njo najmanj 70 gld., sicer se na njegovo ponudbo ne bo oziralo.

2. Vsaki ponudbi je priložiti 10 gold. kot zastava ali vadij.

3. Vsi prosilci, katerih ponudbe se sprejmo in se jim to naznani, so zavezani, mlatilnico v 14 dneh — sicer zapade vadij — v Ljubljani prevzeti in ponudeni znesek po odbitku vadija koj v gotovini plačati ter tretji stroške pošiljanja mlatilnice na odločeni kraj.

4. Kdor je mlatilnico kupil, nima pravice brez dovoljenja kmetijske družbe jo dalje prodati.

Vsi, ki želé kupiti take mlatilnice, se vabijo, da izročé svoje ponudbe kmetijski družbi do 25. t. m. in se v njih zavežejo, da se bodo držali tega, kar je v točkah 3 in 4 določeno.

Glavni odbor kmetijske družbe Kranjske.

V Ljubljani 9. julija 1874.

Ozir po domovini.

Kras nekđaj in sedaj.

V sporočilu gosp. c. kr. gozdarskega nadzornika, v katerem obširno govori o pogozdevanju Krasa, bemo, da je bil naš Kras nekđaj lep in gost hrastov gozd. Iz kraških okrajev Tržič, sv. Križ in Sežana so Benečani dobivali hrastov les, kakor pripoveduje po vest, katerega so rabili pri napravi hiš in ulic; v zemljo

z morjem pokrito so zabijali hrastov les, na katerem so potem zidali hiše. Za ladije so ves les dobivali iz Krasa.

Cesar Karol V. je dovolil leta 1522 mestu Tržaškemu, da je smelo izsekavati hrastova drevesa na Goriškem Krasu. Prav tako je znano, da je nekdanji sloveči in mogočni Oglej ves hrastov les dobival s Krasa.

Ko je bil Oglej razdjan, dobivali so Benečani mnogo hrastov posebno iz krajev blizu morja ležečih.

Vže l. 1824 je bil Kras zelo izsekan in ostali les so še potem pokupili angleški in francoski trgovci. Zelo izsekan Kras je potem bil s hudo pašo popolnoma vničen, zaradi katere se ni mogel zopet obrasiti, ker požrešna koza ne pusti nobenega grmiča, k večjemu le brinja se ne polasti, katero pa ljudstvo poseče za kurjavo, še celo korenine njegove izruje! Taka gola tla more lahko izprati in odnesti divja burja in hud dež. Žalibog, da se še vedno brezumno ravna in skrajni čas je, da se neutrudljivo dela proti popolnem vničenju še pičlega obstoječega gozda. V Istriji, kjer je nekdanj gospodovala Beneška republika, je ves gozd, ki je bil velikansk, vničen in kraji, ki so ob času Rimljanov bili jako bogati, so sedaj silno revni in popolnoma vničeni! Še pred sto leti zali gozdi ob morji so zginili, solnce silno prepeka skaloviti nagi svet, ki se tudi čez noč ne more ohladiti, zato silna suša. Voda, ki je popred stekala se iz hribov v dolino, je zginila, in le ob hudih nalivih dere divji potok, ki odira površno zemljo in kamenje ter s to panesnino zasipa še pičlo množino polja v ravnini! V Čičariji je bil bukov gozd še le v tem stoletju izsekan. Ko niso imeli več lesu, začeli so pasti koze, katere so skrbele, da se ni več obrastel goli prostor. Sedaj iščeš zastonj oni nekdanji temni gozd v Čičariji, ki je bil popotnikom strah, le grmovje boš videl ali pa le gola skalovita tla.

Kako namerava visoka vlada pogozdevati Kras, bomo v prihodnjih listih kaj več povedali. Naj bi vendar Kraševci trdno poprijeli se pogozdevanja, in če oni ne bodo doživeli lepih gozdov, bodo jih njihovi sinovi in vnuki, ki so naše krvi, za katero moramo skrbeti, to nam veva naše rodoljubje in sveta dolžnost!

Ves trud vlade bo brezvspešen, če ne bo ljudstvo združeno pomagalo jej. V edinosti je prava moč.

„Gosp. List.“

Podučne stvari.

Vsem slovenskim narodnjakom.

Vsak, kdor misli, da Nemci nimajo v mislih, raztegniti svojo državo od severnega do jadranskega morja, on živi v omilovanju vrednih domišljijah.

Vsak, kdor misli, da nam bodo Nemci kedaj pravični, in da nam bodo kedaj iz drage volje kaj dovolili; kdor dalje misli, da nam bodo pravični, če bomo prav enako njim liberalni, — ta je omilovanja vreden optimist, to je: človek, ki o Nemcih predobro misli.

Vsak, kdor svojega prijatelja po obrazu bije, in se svojemu sovražniku prikupuje, je malovreden človek; kdor svojega zaveznika od sebe suje in se pred sovražnikom vklanja, je nehvaležnež in bedak. Katoliška cerkev je naša zaveznica proti nemškim sovražnikom, in kdor je ljubiti ne more, je naj vsaj ne preganja, dokler naše težnje podpira. Kdor pa to dela, in z našimi sovražniki prijateljstvo sklepa, — on dela le za pogubo našo.

Slovenski duhovniki so bili pred leti edini tolažitelj in prijatelj našega naroda, oni so še zdaj najmočnejši steber narodne stranke; kdor naše duhovnike preganja in psuje, on ni prijatelj našega naroda.

Kdor misli, da naša čast ni v naši moči, ampak da naša čast v liberalizmu obstoji, kdor se hoče s tem proslaviti, da duhovnike in vero psuje, in kdor je najbolj vesel, če ga kak nemški časnik, ki se naše nesloge veseli, zavoľj liberalnosti pohvali, in kdor ves zavzet nad to hvalo, vedno bolj narodno slogo razdira, — smatram ga za človeka omilovanja vredne naivnosti in zaslepljenosti, človeka otročeje pameti.

Kdor misli, da bodo naši nemškutarji in „purgarji“ kedaj k narodni stranki prestopili, tudi če bo liberalna, — on živi v optimističnih domišljijah.

Kdor v tem važnem času, ko gre za naše bitje ali nebitje, narodno slogo razdira, enako Poljskim protestantom in starovercem, ki so Ruse in Pruse zoper svoje rojake na pomoč klicali, — ta je, vedé ali nevedé, izdajalec domovine.

To je mnenje

slovenskega narodnjaka.

Domače stvari.

Koder Vošnjakovci hodijo, tam trava ne raste.

Čedalje bolj vsak misleči narodnjak vidi, da je ta izrek našega starega voditelja dr. Bleiweisa resničen. Pogledimo:

„Glasnik“, ki je za našo literaturo tako važen, izvila sta Jurčič in Stritar Janežiču iz rok, in pustila sta ga po prvem listu zaspati. „Zvon“, ki je imel že pri svojem porodu smrtno kal v sebi, kajti njegovi nazori niso bili zdravi in njegova mér ni bila narodna (izvzemši Ogrinčeve spise) — poginil je po enoletnem izhajanju, ne po mlačnosti občinstva, ampak po svoji notranji bolezni. Jurčič, Stritar in Levstik so si prisvojili hegemonijo o literaturi s tem, da so sami sebe na vso moč hvalili, druge pisatelje pa iz prestola porivali. In kaj je koristila ta hegemonija slovenskemu slovstvu? Toliko, da je vse literaturno gibanje zaspalo.

Sami nič ne morejo družega vstvariti, ko psovke na stare naše voditelje in na duhovnike; in drugim ne pustijo nič pisati, ker vsacega razmesarijo, kdor se s kakim delom na beli dan pokaže. Ustanovila se je s pomočjo slovenskih rodoljubov „narodna tiskarna“, in mnogo ploda smo od nje pričakovali. Pa motili smo se.

Rodoljubje slovensko, ki je žrtvovalo denar za tiskarno, vidi zdaj, kako se tiskarna in njeni pomočki zlorabijo za razdraženje naroda, za psovanje starih, zaslužnih narodnjakov in za iztiranje verskega čuvstva iz slovenskih src. V politiko stopivši, jeli so razdirati pod Vošnjakovem vodstvom vse, kar je bilo s težkim trudom sezidano. Razdrli so narodno slogo, odvrčajo narod od ljubezni do domovine, in ščujejo ga na duhovne. Dopisi „Naroda“, ki so goreli pod Tomšičem v čisti ljubezni do naše svobode in neodvisnosti, obdelovajo zdaj le še polje liberalizma, psovanja in obrekovanja. Svojo vsem očividno duševno siromašnost skuša „Narod“ v svojih člankih zakrivati s surovo, iz Prusije in iz pruske filiale na Dunaji importirano „Pffaffenhetze“.

Prokleta seme nesloge, katero so med narod zasejali, je žalibog našlo svojo prst, ljulika veselo poganja: čitalnice hirajo, kar jih še ni pomrlo, narodna stranka hodi z žalostno povešeno glavo, mladina postaja mlačna za narodno idejo; nemškutar pa zmagonosno prešerneje, ko kedaj, glavo po konci nosi. Razbegali so narod pri volitvah, da ni vedel, pri čem da je; vsled te nesloge zgubivamo mesto za mestom in okraj za okrajem.

Ne dosti na tem; tudi materijalno hočejo slovenski narod zadušiti: narodno banko „Slovenijo“, ustanov-